

Sudnik a wuchowar našeho žiwjenja

**Ja běch morwy, a hlej,
sym žiwy wot wěčnosće do wěčnosće
a mam kluče hele a smjerće.**

Zjewjenje Jana 1,18

Lubi bratřa a lube sotry w Chrystusu, w přihotach na jutry, na zrowastanjenje Jezusa, smy pasionski puć z Jezusom šli. Wosebje w martrownym tydženju smy Jezusowe ćerpjenje a wumřěće wopominali. Za někotrehožkuli je tutón čas zrudny a bjeztróštny. Swětlo hodowneho časa je hasnyło. Njezaklinča hižo wjesołe, ale zrudne kěrlušy. W mnohich cyrkwjach nješteja na wołtarju kwětki, jenož mało swěčkow je hišće zaswěćene. Su to wonkowne znamjenja, kotraž maja nam pomhać, Jezusowe ćerpjenje rozpominać a so do njeho zanurić.

Zdobom chowa so w chuduškim a zrudnym času wulka šansa: zboka hołka wóćichnyć, mysle wótrčić a wo swójskim žiwjenju rozmyslować. Wěmy tola, zo nimamy na swěće jenož wjesołe časy, ale tež jara ćežke. Do wulkich cyrkwinskih swjedenjow, kaž su to jutry a hody, přerědžemy pokutne časy. Wone skića nam možnosć, tež to ćežke w swójskim žiwjenju rozpominać a Bohu přednjesc. Tehodla je pasionski čas tež wosebity tróštny čas. Přetož njeńdžemy ženje sami přez ćerpjenja. Hladajo na Chrystusa, na jeho ćerpjenje a wumřěće, na jeho wopor na křižu, so nam wuwědomi: Bóh sam ćerpi, wón nas w našim ćerpjenju přewodza a nas přez nje wjedže.

Na foće widžimy schadženje slónca blisko Huski. Předku wuhladamy chudušku krajinu, lědma je něšto žiweho spóznać. Wšo skutkuje bjeztróštny a mortwe. Za mnje je to wobraz ćežkich časow w žiwjenju, w kotrychž čłowjek winu na so wza a hrěši. Wosrjedz bjeztróštny krajiny steji cyrkej. Wona je za mnje symbol wěry, nadžije, wumóženja z ćerpjenja a winy. Cyrkej je městno, dokal směm kóždy čas hić. Hdyž sym hrěšił abo pytam přitomnosć

Chrystusa, je cyrkej prawe zetkanišćo. Přetož to je to rozsudne: My džemy k Jezusej, dokelž slubimy sej wot njeho hojenje a nadžiju. Tež swoje wjesela džakowni z nim džělmy. Skrućeni a połni dowěry móžemy so potom našim žiwjenskim nadawkam wěnować. Dowěrjamy so temu, štož naš knjez Jezus Chrystus praji: „Ja běch morwy, a hlej, sym žiwy wot wěčnosće do wěčnosće a mam klučy hele a smjerće.“

W pozadku wobraz widžimy schadženje slónca. To je zdobom wobraz za zrowastanjenje wot smjerće. W pozdatnje mortweje a chuduškeje krajiny swěći swěca. Dokelž so swěca swěći, wěmy, zo nowe žiwjenje nastawa. Jako křesćenjo hladamy z wěstosću do přichoda. Njedamy sej žadyn strach narěčeć. Wěmy, zo su w žiwje-

nju ćežke časy, a tola swěći so nade wšěm swětlo zrowastanjeneho Chrystusa. Wón je tón, kotryž je čěmne a zle mocy přewinył a je skludzi. Wón ma klučy smjerće a hele, nihtó druhi. Wón je sudnik a zdobom wuchowar našeho žiwjenja. Wón je naš Knjez.

Jutrowny swjedenj a jutrowny čas datej nam žiwjenje w połnej radosći. Wšo ćerpjenje, čěmnosć a stróžele žiwjenja njesu přec. Ale swětlo Zrowastanjeneho so tam nutř swěći. Jutrowny čas je čas, w kotrymž tež wonkowne žiwjenje rozkčěwa. Wšudže so zeleni. Přenje rostliny w połnej pyše kčěja. Tutón přichod leži před nami křesćanami, dokelž je Jezus smjerć a helu přewinył a je sam žiwjenje.

Thomas Schädlich, farar w Husce

Rańše zerja nad Husku

Foto: Thomas Schädlich

Jona w brjuše wjelryby

Džensa, lube džěci, sym wam stawiznu z biblije sobu přinjesła. Wona jedna wo Jonje a wjelrybje.

Jedneho dnja rjekny Bóh profetej Jonje: „Dži do města Ninive a praji ludžom, zo so mi jich zle činjenje njespodoba. Hdyž budu dale tak žiwi, zniču cyłe město.“

Jona njeměješe lóšt, do Ninive pućowac. Město ležeše daleko we wuchodže a zawěsće ludžo tak a tak njebychu na njeho stuchali. Njeh tola zle činja a so za to chłostaja! Ně, tam wón njepórdže!

Zo by so před Bohom schowac a so z tym před svojim nadawkom tlóčić móht, džěše na lódž, kotraž jědžeše do cyle hinašeho kraja. Hdyž bě lódž na wotewrjenym morju, zběhny so nadobo sylny wichor. Mjez namórníkami wudyri panika. Štož měješe lódž nakładowane, zmjetachu do wody, zo by lódž lóša byla. Kóždy modleše so k swojemu Bohu wo pomoc. Tola ničo nje-pomhaše.

Tež Jona měješe strach a přiwoła ludžom: „Bóh nječłosta was, ale mje!

Čisńće mje do morja!“ Na to wali so hoberska žołma přez lódž. Hač bě žołma abo běchu namórnicy, znajmjeńša padny Jona do morja.

Nadobo přiřtuwa hoberska ryba ze šěroko rozdajenej klamu a jeho spóžře. Jona měješe wulki strach. W brjuše wjelryby bě wložno, čma a smjerdžeše ža-fostnje. Wón modleše so k Bohu a prošeše wo wodaće za swoju

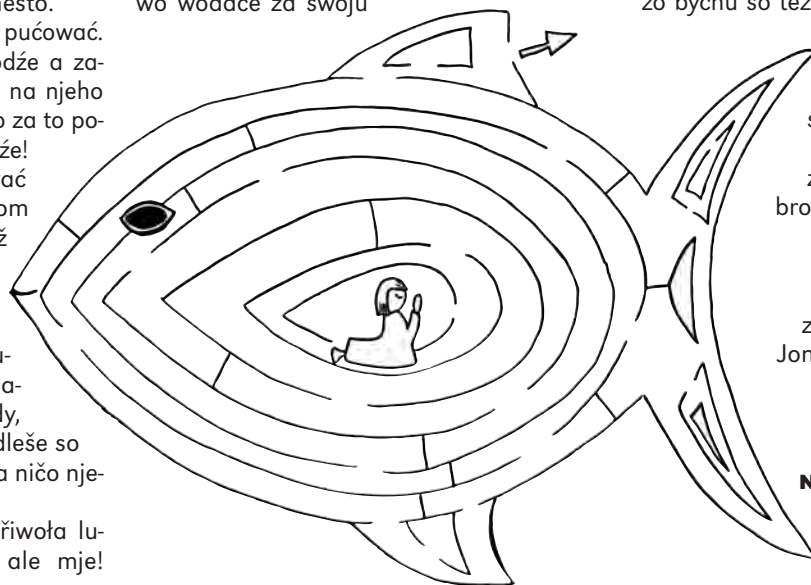
njeposlušnosť. Na to zhubi wědomje.

Jona hakle zaso wotući, hdyž bě wjelryba jeho na kraj wuplunyla. Po tym zo bě so w chłódku štoma zhrabał a móžeše zaso jasnje myslić, džakowaše so Bohu za wulkotne wuchowanje.

Bóh jeho słyšeše a rjekny: „Sym će z brjucha ryby wuswobodžił. Nětko dži do Ninive. Wozjew ludžom tam moje poselstwo, zo bychy so tež woni wuchowali, hdyž je jim jich skutkow žel.“

Jona hańbowaše so, zo bě tajke hubjene mysle měť. Wón spózna, kak wulki a dobroćiwý Bóh je. Bóh woda-wa ludžom, hdyž swoje zmylki dowidža a swoje zadžerženje změnja. Na to poda so Jona na puć do Ninive.

Maria Wirtheč

Na wobrazu widźiće, kak Jona w brjuše wjelryby kleči. Namakaće puć z brjucha?

Rys.: Maria Wirtheč

Pokiwy

Jutrowne spěwanje

Přeprosymy wutrobnje jutrowničku, 31. měrca, rano w 6.00 hodž. na dwurěčne jutrowne spěwanje z nutrnosťou na Pawlickec statok do Wuježka pod Čornobohom. Po tym sydaja jutrowne čały a kofej.

Bukečanska Bjesada a wosada

Kněžne předstajenje

Štwórtk, 11. apryla, w 19.00 hodž. přeprosymy do Smolerjec kniharnje na předstajenje knihi „Johann Zautes Lebensfahrt. Die Geschichte meines sorbischen Urgroßvaters, nach seinen Aufzeichnungen erzählt“ z awtoru Sabine Bauer-Helpert. Wudało je knihu Nakładnistwo Gunter Oettel ze Zhorjelca/Žitawy. Wšitcy zajimcy su wutrobnje přeprašeni.

Smolerjec kniharnja

Wosadne popołdnje

Přeprosymy wutrobnje na serbske wosadne popołdnje sobotu, 13. apryla, w 14.30 hodž. na wosadnu žurlu do Bukec. Po nutrności ze Serbskim superintendentom přednošuje Arnd Zoba wo swojej poslednjeji dowolowej jězbje. Při šalce kofeja a kusu

tykanca budže tež skladnosť k bjesadze a spěwanju ludowych spěwow.

Bukečanska Bjesada

Wotewrjenje wustajeńcy

Skladnostnje 30lětneho jubileja Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi zarjaduje towarstwo w zhromadnym džěle ze Serbskej kulturnej informaciju LODKA wustajeńcu w klubowni Serbskeho doma w Choćebuzu. Wotewrjenje je 25. apryla we 18.00 hodž. Wustajeńca budže hač do 26. julija wot pónđzele hač do pjatka, při wosebitych zarjadowanjach kaž tež na naprašowanje přistupna.

Christiana Piniekowa

Z busom na cyrkwinski dzeń

Njedźelu, 2. junija, swjeći so Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń w Gołkojcach w Delnjeji Łužicy. Za zajimcow z Hornjeje Łužicy přihotuje so bus z Budyšina. Bus wotjědže we 8.00 hodž. wot busoweho zastanišća při Marje Marćinej cyrkwi na Tuchorskej. Nawrót do Budyšina budže nawječor někak we 18.00 hodž. Jězba ptaći 15 eurow na wosobu, za džěci 10 eurow.

Zajimcy njeh so prošu hač do 10. meje pola Měrcina Wirtha přizjewja: tel 03591 605371 abo mejlka wirth@sorbischer-evangelischer-verein.de.

Serbske ewangelske towarstwo

Počesćenje žonow

Sobotu, 27. apryla, so sotrownja w Małym Wjelkowje do sakskeho rjada „Městnosće žonow“ přiřwa. Zwjazane z tym je wotkryće trojorěčneje tafle, kiž na stawizny sotrownje pokaza. Towarstwo sotrownja, Bratrowska jednota, Žónska rada Sakskeje kaž tež iniciatiwa za zhromadne bydlenje „Dezentrale“ popołdnje zhromadnje organizuja. Program:

- 13.00 hodž. Serbske a němske wjedženje po sotrowni
- 14.00 hodž. Swjatočnosť: sotrownja jako sakska „Městnosť žonow“
- 14.45 hodž. Zhromadnje bydlić we wili „Anna“ – předstajenje projekta „Dezentrale“

Wšitcy zajimcy su wutrobnje přeprašeni.

Spěwarki a spěwarjo witani!

Chór Budyšin nahrawa 25. meje w nadawku Serbskeho ewangelskeho towarstwa serbske kěrłuše w Budyskej Tuchorskej cyrkwi. K zesylńenju chóra a wosadneho zwuka su nazhonici spěwarjo a nazhonite spěwarki rady witani. Proby zahaja so pónđzelu, 6. meje, we 18.45 hodž. w Serbskim ludowym ansamblu w Budyšinje. Štož ma zajim, njeh so z mejlku pola předsydy chóra Benjamin Wirtha přizjewi: post@chorbudysin.de

Benjamin Wirth

„Kemšaca kniha digitalnje“ dozhotowjena

W léce 2023 wuda Serbski wosadny zwjazk nowu „Kemšacu knihu“. W njej namakaja so wšitke teksty, kotrež so na ewangelskich kemšach wužiwaja. Je to wjace hač 600 wotrězkow z biblije, něhdže 150 modlitwow a liturgija.

Nětko je so tež dozhotowiła „Kemšaca kniha digitalnje“. To je dataja we formaće Word abo PDF za kompjuter a tablet, kiž ma samsny wobsah kaž „Kemšaca kniha“. Zatwarilo je so něhdže tysac wotkazow, zo by so wolóžilo pytanje za tekstami. Tak móžeš na příklad ze zapisa wšěch biblickich wotrězkow hnydom na stronu skočić, na kotrež tekst steji. Tež wukopěrowanje wotrězkow za dalše wužiwanje je móžne. Projektny nawoda bě Serbski superintendent n. w. Jan Malink.

Skazać hodži so „Kemšaca kniha digitalnje“ pola Serbskeje superintendentury (Diana Paścyna, *serbska-superintendentura@web.de*). Dataja so zajimcam potom z mejlku připóscele. Přístupna budže tež na internetnej stronje Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Jedna Word-dataja „Kemšaceje knihi digitalnje“ přepoda so 4. měrca Serbskemu institutnej w Budyšinje, zo by za dalše wě-

W Serbskim instituce přepoda sup. n. w. Jan Malink (naprawo) spočatk měrca nawodže Serbskeje centralneje biblioteki a Serbskeho kulturneho archiwa Witej Bejmakej digitalnu wersiju „Kemšaceje knihi“.

Foto: Madlen Domašcyna, Serbski institut

domostne a praktiske zaměry k dispoziciji stała. Bibliske teksty maja so při wzac do korpusa serbskeje řeče. Tak móža wone

w přichodže přinošowac k polěpšenju wšelakich serbskich digitalnych programow a poskitkow. **Jan Malink**

W Awstralskej taflu za fararja Kaplerja wotkryli

Njedzelu, 10. měrca, wotkrychu w městačku Mount Gambier w Južnej Awstralskej mjedžanu taflu na česć serbskeho duchowneho Handrija Kaplerja. Tafla na to skedzbnj, zo je wón jenički serbski farar, kiž bě hdy do Awstralskeje wupučował. Farar Kapler (1802–1877) bě w léce 1848 ze swojej swójbu z Wósporka w Hornjej Łužicy do Awstralskeje wučahnył. Jako nje-wotwisny lutherski farar je potom w Južnej Awstralskej a we Victoriji słužił, přjedy hač bě wot 1860 hač do swojeje smjerce w léce 1877 přeni farar nowozaloženeje lutherskeje wosady swj. Měrčina w Mount Gambier.

Wopomnjensku taflu na row fararja Kaplerja na pohrjebnišću Lake Terrace Cemetery w Mount Gambier financowachu zchromadnje serbskeje towarstwe Wendish Heritage Society Australia w Melbourne a Wend/Sorb Society of South Australia w Adelaide kaž tež wosada St. Martin's Lutheran Church w Mount Gambier. Zastupjerjo kóždje skupiny porěčachu na wotkrywanskej swjatočnosći. Přěčitachu so tež postrowne słowa Trudle Malinkowej, awtorki knihi wo serbskich wupučowarjach „K brjoham nadžije“, předsydy Domowiny Dawida Statnika a Petera Johnsona z Adelaide, praprawnuka fa-

Potomnicy Serbow w Awstralskej počesćichu Handrija Kaplerja, jeničkeho serbskeho fararja, kiž je hdy do Awstralskeje wupučował, z pomjatnej taflu na jeho rowje. Do wotkryća bě tafla wodžěta ze serbskeje chorhoju.

Foto: Mick Ampt

rarja Handrija Kaplerja. Na wopomnjenskej tafli za serbskeho fararja čitamy w jeho maćernej řeči žohnowanske hrono „Njeh spi w Božim měrje!“ Su drje to je-

ničke serbske słowa w zjawnosći na awstralskim kontinencie.

Robert Wuchatsch, Melbourne
z jendželšćiny T.M.

30 lět Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cyrkwi

Wožiwnjenje kemšow a založenje towarstwa

Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cerkwi (dale STSRC) založi so 14. apryla 1994. To zhonimy z interviewa z wolenym předsydu, fararjom Helmutom Hupacom. Tam so praji, zo bě džesac člonow towarstwu přistupilo. Hłowny a jenički w rozmołwje podaty zaměr je: „Comy měs serbskego duchownego psi cerkwi.“ Tak hižo z nadpisa rozmołwy wuchadza.

Wona přenja powěsć wo založenju w No-

Přeprošenje na přenje delnjoserbske kemše nowšeho časa 1987 w Dešnje

wym Casniku z 2.7.1994 wšak so dosć pozdže wozjewi, mjenujcy w čisle z dalšimi cyrkwinskimi powěscemi. Pisa so tež wo tym, zo přewozmjje wot awgusta 1994 serbski předar Juro Frahnaw podawanje nabožiny na Delnjoserbskim gymnaziju, zo wotmě so 18./19. junija w Njeswačidle 48. serbski cyrkwinski džer a zo založi so tam Serbske ewangeliske towarstwo (dale SET), kotremuž hnydom 40 wosobow přistupi. Tež člonoj předsydstwa SET so mjenuja. Bohužel so mjena člonow přenjeho předsydstwa STSRC njemjenuja. Můžeme jenož spekulować, čehodla: Bě cyrkwiske žiwjenje w ewangeliskej Hornjej Łužicy delnjoserbskim redaktorom bóle samozrozumliwe hač nowe serbske cyrkwiske aktiwity w Delnjej Łužicy?

W septembrje 1987 wotměchu so přenje delnjoserbske kemše nowšeho časa w Dešnje z fararjom Hupacom. W juniju 1988 založi so džělowa kupka „Serbska namša“ (dale KSN). Z teho časa wotmě so hač k založenju STSRC 37 serbskich kemšow, kotrež swjećeše w přenich štyrjoch lětach Herbert Nowak, pozdžišo přidružištaj so Juro Frahnaw a Helmut Hupac. Nowy započatk serbskeho cyrkwinskeho džěla njebě lochki, dokelž bě so w lěće 1941 serbska rěč z cyrkwy wutłóčila. Tak wosta tež w NDRskim časa. Bilanca pak so poněčim

Button z logom Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi

k dobremu změni: Wot 1987 do 2023 swjećeše so w 52 cyrkwjach 332 serbskich a přiběrajcy serbskoněmskich kemšow.

Towarstwowe struktury

Dotal stutkowachu za towarstwo tři předsydzja: farar Helmut Hupac wot 1994 do 2007, wučer Uwe Gutšmidt wot 2007 do

2015 a fyzikar dr. Hartmut Leipner wot lěta 2015. Wote wšeho spočatka je Werner Měškank, kiž njeje člon cyrkwy, w předsydstwje. Wón wjedže do džensnišeho swěru statistiku serbskich a dwurěčnych kemšow. W běhu časa je so zestawa předsydstwa dale a bóle změniła: Žony so přidružicu a cyrkwinsky lajkojo nětko w nim dominuja. Serbsčina so husćišo tež w předsydstwje nadožuje, kiž so w poslednich lětach něhdže šěsć razow wob lěto schadźuje. Kónc lěta 2023 měješe towarstwo 42 sobustawow.

Štó pak je serbska wosada? Su to žony a mužoj, kiž su w swjich wosadach na wsach a w městach doma. Někotři dojezdźuja tež wotdaloka, z Berlina abo Drježdźan, na wubrane kemše. Tehorunja pytaja njecyrkwinsky serbscy ludžo zwisk z křescanskej zhromadnosću. Tuž su bjesada, kofejpice a serbske spěwanje po kemšach wažny wobstatk zetkanjow.

Towarstwo zaruča gremijowe džělo w Serbskej přiřadze EKBO, kotraž wutwori so 2006 na zakładze Serbskeho cyrkwinskeho zakonja z lěta 2005. Tež w krajnej a wokrjesnej synodze su Serbja mjeztym zastupjeni. →

Přehlad duchownych, kiž wuhotowachu serbske kemše we wosadach nětčišje cyrkwy EKBO wot lěta 1987 do džensnišeho

1987–2019	Helmut Hupac (* 1950), farar w Kórjenju
1988–1994	Herbert Nowak (1916–2011), farar n. w. w Drjowku
1991–2013	Juro Frahnaw (1937–2016), předar w Picnju
1999–2023	Dieter Schütt (* 1938), farar w Dešnje-Žyłowje
2000–	Jan Malink (* 1956), Serbski superintendent w Budyšinje
2001–	Cyril Pjech (* 1938), farar w Berlinje-Marzahnje
2002–2010	Hans Christoph Schütt (* 1964), farar w Dešnje-Žyłowje
2011–	Katharina Köhlerowa (* 1969), fararka w Dešnje-Žyłowje a zastupowaca superintendentka Choćebuskeho cyrkwinskeho wokrjesa
2012–2023	Ingolf Kšeňka (* 1957), farar w Janšojcach
2015–	Jadwiga Malinkowa (* 1983), fararka w Slepom a zastupowaca superintendentka Zhorjelskeho cyrkwinskeho wokrjesa
2021–	dr. Stefan Reichelt (* 1965), farar w Blunju
2021–	Tobias Pawoł Jachmann (* 1988), farar w Baršću

Tež němscy fararjo a fararki podpěrowachu dwurěčne kemše, kaž:

Christian Stäblein (Berlin), Michael Heimann (Bórkowy), Dieter Drabo, Wolfgang Iskraut, Ulrike Menzel, Hinrich Müller (SELK Choćebuz), Georg Thimme (wšity Choćebuz), Holger Thomas (SELK Depsk), Klaus Natho (Gołkojce), Reinhild Magirus, Matthias Scheufele (Kórjeň), Wolfgang Krautmacher (Luboraz), Christoph Hanke (Tšupc), Klaus Lischewsky, Roland Eiselt (Wětošow/Błóta), Martin Herche, Theresa Rienecker (Zhorjelc), Günther Schwarz (Zły Komorow), Udo Jäkel (katolska wosada Zły Komorow)

Předsyda towarstwa Helmut Hupac 2007 při přepodaću nowych delnjoserbskich spěwarskich

Foto: Jürgen Mačij

Publikacije a projekty

Džěło STSRC a KSN njehodži so přeco džělič, wšako skutkujaja wjacori we woběmaj gremijomaj. KSN přihotuje kemše, štož rěkaše spočatnje: prosyc we wosadach wo domicil a na to husto – zdžěla tež hrube – wotpokazanje žnjeć. W běhu lětdžesatkow so to na dobro Serbow změní, runočasnje pak dwurěčne kemše přiběrachu.

Wonkowni partnerojo podpěruja serbske cyrkwinske žiwjenje. Z 2. apryla 1989 wusyla serbski program rozhlōsa RBB (tehdy ORB) na njedželach a swjatych dnjach Bože słowo kaž tež někotre na př. jutrowne serbske kemše. W tydženiku Nowy Casnik wuhotuje so wot 1991 měsacnje strona „Pomogaj Bog“. Zestajić měještej so liturgija, kotraž wuńdže 1991, a fundus kěrlušow, z kotrehož zestaji Měto Pernak 2007 spěwarske „Duchowne kjarliže“.

Čłonojo STSRC pomhaja rěčnje přihotowac přédowanja a kemšace zešiwki. Přédowanja Herberta Nowaka wuńdžechu pod redakciju jeho džowki Madleny Norberg w lětomaj 1991 a 2007. Wona zestaji tež kemšacu knihu „Dolnoserbske perikopy“ (2011). 2009 wuńdže w němskej rěči zarjadowa serbskich cyrkwinskih stawiznow z pjera Doris Teichmannowej. W samsnym lěće wotměchu so přenje šulske kemše za Delnjoserbski gymnazij z pomocu Džěłanišća za wučbu nabožiny (ARU). Wot lěta 2013 podawa Christiana Piniekowa rěčny kurs „Serbski za cerkweńcow / Wendisch für Kirchenleute“ z wosebitym rěčnym materialom a dwěmaj cejdejomaj. 2016 wuńdže we Wichern-nakładnistwje po hornjoserbskim modelu z lěta 1998 spěwnik za džěci a młodžinu „Tyc“ (Tučel). Wot samsneho lěta wudawa towarstwo plakat z dwurěčnym hesłom lěta, zdžěla tež hornjoserbsce-němsce. Něhdže dwójce wob lěto wuchadza w redakciji Hartmuta Leipnera informaciski zešiwk „Serbski wosadnik“, hdys a hdys tež jako wosebite wudaće k wšelakorým temam.

Prezentne je towarstwo tež ze serbskim programom we wobłuku Nocy wotewrjenych cyrkwjow swjatokownu njedželu w Choćebuskich Božich domach a zdobom z internetnej stronu www.serby/ekbo.de. Dale spěchowaje džěćacej spěwnej cejdeje a paramenty z delnjoserbskimi napisami. 2018 wuńdže elektroniska serbska biblija w nowym pismje, na kotrejž bě skupina fachowcow a lajkow pjec lět dołho džěłala. 2020 wuda so jako kniha. Tójšto dalšich publikacijow hodžało so nalčić. W samsnym lěće zarjadowa sej STSRC wosadny centrum w Choćebuzu-Chmjelowje. Hač do nětka pak je to skerje sklad publikacijow a zetkanišćo za zhromadžizny, zdžěla dokelež mocy njedosahaja.

Kooperacije

STSRC njeje z čłonom Domowiny. Zwiski wšak wudžeržuje k wjele partneram, kaž

Spěwanje a kofejpiće po lońšich serbskich jutrownych kemšach w Picnju

su to Šula za dolnoserbsku rěc a kulturu (rěčny kurs a přednoški), Serbski institut (wudaće biblije), Załožba za serbski lud a Ludowe nakładnistwo Domowina (wudaće wšelakich publikacijow), Mašica Serbska (na př. postajenje pomnika za Kita Šwjelu w Skjarbošcu) a SET (mj. dr. Serbske ewangelske cyrkwinske dny w Brjazynje 1998, Kórjenju 2009, Tšupcu 2017, Mósće 2021 a Gołkojcach 2024). Tež z jednotlivymi wosadami a z cyrkwiskim zarjadowom, z generalnej superintendenturu w Zhorjelcu a z konsistorijom w Berlinje haja so zwiski.

Wojowanje wo farske městno

Wot spočatka njespokojaca bě situacija wokoło farskeho městna. W hižo naspomnjenym interviewje praji Helmut Hupac, zo běchu Serbja w Delnjeju Łužicy nuzowani towarstwo załožić: „Žěłowa kupka ‚Serbska namša‘ jo se wjele lět wo pšistajenje serbskego duchownego pši ewangelskej cerkwi Barliń-Bramborska procowala. Ta pak jo to brachujucych pjenjz dla pšecej

zasej wotpokazała, provincialne městno za to załožys. Kupka sama ze swójimi cestnohamtskimi člankami njejo mogala sama rostuce nadawki spońiš. Toš su članki kupki wone towaristwo wutworili.“

Mnozy fararjo a lajkajo skutkowachu a skutkujaja w srjedźnej a Delnjeju Łužicy za serbske cyrkwinske žiwjenje. Prócowanje wo pjenjezne srědky za serbske farske městno pak wosta wazny wobstatk skutkowanja, haj, wojowanja towarstwa. Na jedneje stronje steji přece za cyłym farskim městnom, zo by so nimo kemšow zwoprawdžil wobšěrnny spektrum dušepastyrského, džěćaceho a młodžinskeho džěłala kaž tež hamtskich jednanjow, kaž su to křćeńcy, konfirmacije, wěrowanja a pohrjěby. Temu napřeco steji jenož skromne a z džěnsnišeho wida zdžěla dyrdomdejske financowanje podžělneho farskeho městna. Wot lěta 2002 financowaje so serbski duchowny z tak mjenowaneho Vatenfalloweho fondsa, štož so hakle w lěće 2012 změní. Njeje to zdawna cyłe městno, ale trójce 12,5 %, při čimž je jedyn z podžělow wot lěta 2023 znowa wakantny.

Perspektiwa

W EKBO maja Serbja w Delnjeju a šleskej Hornjeju Łužicy swoje zakonske zakótwjene prawa. Tola cyłe farske městno hišće nimaja, štož je tež jedna zhromadnosć z krajanami w ewangelskej Hornjeju Łužicy. W horjeka mjenowanym interviewje w Nowym Casniku z 2.7.1994 móžemy na prašenje „Bužo towaristwo napšecej žěłas?“ čitać wotmołwu Helmuta Hupaca: „Ně, wono jano tak dłuško žěłta, až cerkwja serbskego duchownego pši sebje pšistajijo. Jolic se to stanjo, towaristwo wěcej nje-trjebamy a jo rozpušćimy.“ To rěka, zo STSRC swój nadawk hišće spjelniło njeje.

K lětušemu jubilejeju pak směmy sobustawam towarstwa gratulowac a jim přec Bože žohnowanje za wšě prócowanja wo serbsku rěc w cyrkwjach Delnjeju a srjedźneju Łužicy.

Christiana Piniekowa

Chór Łužyca pod nawodom dirigentki Lubiny Žurec-Pukačowej spěwaje na dwurěčnych kemšach w aprylu 2022 w Dešnje.

Foće: Werner Měškank, Christiana Piniekowa

Posledni serbscy fararjo w serbskich wosadach sakskeje krajneje cyrkwyje (19)

Arnošt Hornčer w Hućinje (hač do 1973)

Arnošt Hornčer (Ernst Töpfer) narodži so 23. julija 1909 do serbskeje burskeje swójby w Pólnym Kejžoru, małym ratarskim sydlišću pola Wósporka. Džensniša adresa jeho ródneho statoka je Feldkaiser 3. Wón bě pjate a poslednje dźěćo swojeju staršuju Handrija Hornčerja a jeho mandželskeje Chrysty rodź. Meltkec. Wo jeho staršiskim domje wědžeše serbski superintendent Gerhard Wirth pozdžišo rozprawjeć: „Kajki bě tam dobry, pobožny duch! Jeho staršej běštaj wobaj mudraj čłowjekaj. Wosebje jeho nan nas husto překwapi ze swojimi duchapołnymi žortami. Wosrjedź němskeje wokoliny běše Hornčerjec swójba we Wósporku serbska.“ (PB 8/1969)

Arnošt Hornčer chodžeše wosom lět do ludoweje šule we Wósporku. Po tym dźělaše poł lěta w ratarstwje a wopyta jedyn semester ratarsku šulu w Budyšinje. Nastupjeny powołanski puć do burstwa wšak bórze wopuści. W poľtnej priwatnej wučbje pola Wósporskeho fararja Kaniga přihotowaše so na wopyt gymnazija a zastupi do pedagogija w Niskej, hdžež „słušeše do najlěpšich šulerjow swojeje rjadownje“. (PB 8/1969)

Po wuchodženju gymnazija by so najradšo stał z lékařjom. Ale swojemu nanej kwoli, kiž sej přeješe, zo budže serbski farar, započa 1931 w Tübingenje teologiju studować. Z tym „bě wotbyty jeho són medicinskeho studija. Ze swojim přecelom chodžeše hdys a hdys skradžu do anatomije čłowske čěto přepytować a zeznać, choremu w jeho nuzy pomhać, to by tak cyle było po jeho wutrobje.“ (PB 7/1973)

Studij teologije absolwowaše Arnošt Hornčer w Tübingenje, Berlinje a Lipsku. Jako student wobdźěli so wot 1931 do 1934 štyri króc w semesterskich prózdniach na Serbskim homiletiskim seminarje pola serbskeho wyšeho fararja Gustawa

Zarjenka w Chwaćicach, zo by so na skutkowanje w Serbach přihotował.

Po tym zo bě w Lipsku přenje teologiske pruwowanje zložil, nastupi 1. meje 1937 swoje zastojnstwo jako farski wikar we Łupoji. Hišće samsne lěto woženi so z Hildgard Jüttler z Heidenheima we Württembergskej. Mandželstwo wosta bjez dźěći.

Druha swětowa wójna zasahny tež do žiwjenja Arnošta Hornčerja. Po wobstaću drugeho teologiskeho pruwowanja nalěto w Drježdžanach dósta spočatk wójny, 10. septembra 1939, swoju ordinaciju. Zdobom přewza zastupowanje w susodnych Chwaćicach, hdžež dyrbješe tamniši farski wikar Rychtar do wójny, z kotrejež so hižo njewróći.

1942 bu Arnošt Hornčer farar Łupjanskeje wosady. Samsne lěto zwolaču jeho 33lětneho do wójny, hdžež bě zasadženy w Pólskej, Sowjetskim zwjazku, Rumunskej a Kurlandskej. Strowy smědžeše so kónc septembra 1945 domoj wróćić a dale we Łupoji skutkować.

Jako nazymu 1946 farar Jan Wíczaz w Hućinje zemrě, powolaču Arnošta Hornčerja za jeho naslědnika. Dnja 27. julija 1947 zapokazany wosta dlěje hač štwórc lětotka hač do swojeje smjerće farar w Hućinje.

Wo jeho wosadnym dźěle pisaše serbski superintendent Gerhard Wirth, zo „njeměješe wón mjeno ‚wulkeho předarja‘. Wón bě mudry a wučeny a na wjele polach nazhonity, a tola dyrbješe so hustodosć dračować z maličkosćemi a maličkostnymi čłowjekami. To njeběše jeho wašnje, so hóršić a wobskoržować, tuž chcu tež ja wo tym mjelčeć. W swojej swěrności je to wšitko znjesl.“ (PB 7/1973)

Wot lěta 1966 skutkowaše w susodnej Klukšanskej wosadze młody farar Pawoł Wirth, syn serbskeho superintendenta. Na

Arnošt Hornčer (1909–1973)

Arnošta Hornčerja so pozdžišo dopominaše: „Měješe čas žiwjenja čez ze strowotu a tola ženje njeskoržeše. Lědma što wědžeše wo jeho bolosćach. ... Wědžach, zo by so rady z inženjerom abo lékařjom stał. Byštej to zawěsće tež jeho powołani byloj. Ale swojemu nanej kwoli bě teologiju studował. Jemu so njeje lochko předowało a tež nabožina a paćerske hodžiny činjachu jemu nuzu – wosebje w času, hdžež knježeše wěra do swěta bjez Boha. Wón bě mi džakowny, zo wzach jeho paćerske dźěći sobu na kubłanske dny a so sobu wo jeho Młodu wosadu starach.“ (PB 7/2009)

Arnošt Hornčer přislušeše konwentej serbskich duchownych a wobdželeše so na serbskich cyrkwinskih a kubłanskich dnjach. Wo jeho nastajenju k serbstwu Gerhard Wirth diplomatisce zwurazni: „Wón česćeše serbsku rěč, rěč swojich wótcow, ale wón móžeše při tym być tak stróžby, tak objektivny.“ (PB 7/1973) Hač do swojeje smjerće měješe farar Hornčer w Hućinje měsacnje serbske kemše. Wo skromnym wosadnym žiwjenju swědča ličby lěta 1970, hdyž naličichu w Hućinje 198 spowědných, z nich 17 Serbow a 181 Němcow.

W starobje 63 lět Arnošt Hornčer 7. meje 1973 zemrě. Jeho wudowa bě hišće hač do 1998 pola při wuznych we Worcynje žiwa. Swój zhromadny wotpočink mataj w arealu fararskich rowow wuchodnje Hućinjanskeje cyrkwyje.

Arnošt Hornčer njebě jenož posledni serbski, ale scyła posledni farar samostatneje Hućinjanskeje wosady. Po jeho smjerći so Hućina z Malešecami zwjaza a so wot tamnišeho fararja sobu zastaraše. Serbske kemše přestachu. Pospyt fararja Cyrila Pjecha je 1980 wožiwić, njeměješe trajny wuspěch. Mjeztym stej Hućina kaž tež Malešecy přiřadowanej wulkowosadze wuchodnje Budyšina. *Trudla Malinkowa*

Cyrkej w Hućinje w lěće 1999

Foće: archiw PB

Lenka Šolćina z Džiwoćic zemrěła

Jako Hodźijska Bjesada žarujemy wo Lenku Šolćinu rodź. Lipertec z Džiwoćic. Wona bě jedna z mało maćernorěčnych Serbow mjez nami. 85lětna zemrě 27. januara w Biskopicach.

Lenka narodži so jako přenja ze šěsć holcow 5. meje 1938 we Łusću pola Njeswačidla, hdžež bydleštaj jeje dźěd a wowka. Wotrostła je potom w Hatach pola Worklec, hdžež měještaj jeje staršej ratarstwo. Jako serbske katolske dźěćo bu w Chróscicach wukřćena a firmowana a měješe tam swoju duchownu domiznu.

Zakładnu šulu wopyta we Worklecach a po tym Serbsku wyšu šulu w Budyšinje ze zaměrom, wotpołożić abituru. Bórže pak dyrbyješe šulske kublanje přetorhnyć. Mać čezko schorje a tak dyrbyješe so wo młódše sotry starać. Tajku zakładnu změnu swójeho powołanskeho wuwica je Lenka, tak so mi zda, džakowano swójeje wěrje a zwjazanosće ze swójbnyimi tradicijemi derje zmištrowała. Po wustrowjenju maćerje dźělaše na burskim kuble w Baćonju. W susodnym Haslowje zezna swójeho pozdźišeho mandželskeho, kiž tam husćišo jako dujer na rejach piskaše.

1. junija 1960 wuda so, hišće w serbsko-katolskej drasće, na ewangelskeho Serba Güntera Šoťu ze Zarěča. Mandželskeho dla přestupi po tym do ewangelskeje cyrkwy, štož w tehdyšim času w katolskich Serbach lědma na zrozumjenje storči.

Mjez 1963 a 1967 narodžichu so mandželskimaj dźowce a syn. W léće 1970 kupištaj sej w Džiwoćicach pola Hodźija ležownosć a natwarištaj na njej jedno-swójbny dom, do kotrehož 1976 začahnyštaj. W lětach do toho bydleše swójbja sobu w domje přichodneju staršuju w Za-

Lenka Šolćina

Foto: prywatne

rěču. Tam sym Lenku zeznał, dokelž mějach pola jeje mandželskeho wot lěta 1961 swóje přenje wukublanje na dujerja w pozawnowym chórze.

W tehdyšim času dźělaše Lenka Šolćina w industrijowych zawodach. Po politiskim přewróće a zažnym wotchadže na wuměnk podpěraše swójeho muža, kotryž jako dočasny wuměnkar mału čišćernju wjedžeše. Z wulkim angažementom Šolćina mandželskeju čišćeše so tam hač do smjerće mandželskeho w léće 2010 tež wosadne łopjeno za Hodźijsku wosadu.

Lenka bě wjesoła, we wěrje kruće zako-

rjenjena Serbowka. Ze swójom humorom zrozumi tež druhich zawjeselić. Za nju, kotraž bě w serbsko-katolskej tradiciji wotrostła, bě bolostne, zo so w jeje wokolinje serbskosć džeń a bóle pozhubjowaše. Před něhdže pjatnaće lěta započa w Hodźiju skupinka wosadnych, kotrymž ležeše serbskosć na wutrobje, serbske dźěło we wosadže wožiwić. Lenka při tym wot spočatka sem aktiwnje sobu skutkowaše. Jako maćernorěčna bě wona mnohim z nas, kotřiž chychmy swóje znajomosće serbsćiny wobnowić, wulka pomoc. Rady přińdže na zeńdženja Bjesady a na serbske kemše, zo móhła w zhromadnosći serbsce rěčeć a spěwać. Jeje hłuboka wěra a jeje lubosć k serbstwu nam wšěm tyještej. Dalokož móžno, wobdžěli so tež na dalšich zetkanjach ewangelskich Serbow, na cyrkwinskih dnjach, dworowych swjedženjach a dźěłarničkach Bjesadow.

20. februara bu Lenka Šolćina pódla swójeho mandželskeho na Hodźijskim křchowje pochowana. Dwurěčne žarowske kemše ze sup. Rummelom stejachu pod bibliskim słowom: „Přetož sym sej wěsty, zo ani smjerć ani žiwjenje ani jandžel ani knejstwa ani mocy ani nětčiše ani přichodne ani wysoke ani hłuboke ani druhe stworjenje njemóže nas dźělić wot Božej lubosće, kotraž je w Chrystusu Jezusu, našim Knjezu.“ (Rom. 8,38–39) Njeh wotpočuje w Božim měrje.

Při našich dalšich prócowanjach wo rěč a wěru budžemy so hišće dołho z Lenku Šolćinej zwjazani čuć. Zložuju so na japoštoła Pawoła paćić při tym tež za naše dalše dźěło: „Dokelž je Chrystus z rowa stanył, wěmy, zo naše dźěło njeje podarmo w Knjezu“.

Gerat Krawc

Stajenje a mjetanje meje

Po lětdžesatkach přestawki chcedža w Bukecach lětsa zaso meju stajec a mjetać. Bukečanska Bjesada a Kulturu spěchowace towarstwo přihotujetej nałožkaj zhromadnje z dalšimi partnerami ze wsy. Tak chcedža organizatorojo serbsku tradiciju w Bukecach wožiwić a do kulturneho žiwjenja wsy zapřijec. Sćěhowacy wotběh je planowany:

30. apryla staja so meja wot 15.00 hač do 17.00 hodž. na wulkim parkowanišću při B 6.

11. meje započina so mejemjetanje w 15.00 hodž. Za to přihotuja organizatorojo tež mały program mjez druhim z Bukečanskej drastowej skupinu. Program wobrubja dujerjo wosady, kiž za to hižo pilnje serbske ludowe spěwy nazwućuja. Přizamknje so pisany swójbny program mjez druhim z poskitkom za dźěćo we „Wjesnej hospodže“ při B 6 hač do někak 21.00 hodž. Wo hudźbne wobrubjenje postara so serbska skupina Logarhythmus.

Na wobaj wjerškaj přeprošujetej

**Bukečanska Bjesada
a Kulturu spěchowace towarstwo Bukey**

Wizitacija krajneho biskopa Bilza

W tydženju wot 15. do 21. apryla wotměje biskop sakskeje krajneje cyrkwy Tobias Bilz wizitaciju w cyrkwiskim wobwodže Budyšin-Kamjenc. Při tym chce so tež ze serbskim cyrkwiskim dźěłom zeznać.

19. apryla zetka so biskop w Serbskim domje w Budyšinje ze zastupjerjemi Domowiny. Na rozmołwje wobdžěla so tehurunja Budyski superintendent Tillmann Popp, Serbski superintendent Krystof Rummel a předsyda Serbskeho ewangelskeho towarstwa Mato Krygař.

20. apryla poda so biskop do Hodźija, hdžež zetka so na wuměnu ze zastupjerjemi Serbskeho wosadneho zwjazka a z dalšimi wosadnymi.

Jako zakónčenje wizitacije swjeći so njedzelu, 21. apryla, w 10.00 hodž. dwurěčna Boža služba z krajnym biskopom w Michałskej cyrkwi w Budyšinje. Při tym budže tež Serbski superintendent sobu skutkować. Přeprošujemy wšitkich ewangelskich Serbow wutrobnje na tute kemše. Žiwe wobdžělenje z našeje strony by jara wažne było.

Mato Krygař, předsyda SET

Powěšće

Choćebuz. W tudyšim Serbskim muzeju zakónči so 21. februara wustajeńca „Darjona wěda – Bogumiła Šwjelowe derbstwo“. Džen zakónčenja prezentacije wo serbskim fararju bě zdobom Europski džen maćernej řeče, tak zo wěnowaše so finisaža wosebje delnjoserbskej řeči. Předstajichu so literatura, powědančka, powěšće, aforizmy a anekdoty ze Šwjeloweho pjera. Wjacori wobdźělnicy rozprawjachu wo tym, što maćerna řeč za nich woznamjenja. Wo hudźbne wobrubjenje postara so duwo „Stowjanske barby“ ze spěwami a instrumentalnymi přinoškami.

Bórkowy. Njedźelu, 25. februara, swječaču we wosadnym domje w Bórkowach delnjoserbsko-němske kemše. Liturgiski nawod měješe lektorka dr. Madlena Norbergowa a předowanje lektor dr. Hartmut Leipner.

Rakecy. Sobotu, 2. měrca, wuhotowaše chór Serbskeho ludoweho ansambla koncert w Rakečanskej cyrkwi. Zaklinča Missa D-dur op. 86 „Łužanska“ Antonína Dvořáka za měšany chór a pišće. Džen po tym wospjetowaše so koncert na žurli bratrowskeje wosady w Ochranowje.

Budyšin. Serbskim kemšam w Michałskej cyrkwi njedźelu, 3. měrca, přizamkny so serbska křećenca. Sup. Krystof Rummel wukčići třilětneho Kolju Malinka ze Slepoho. Čitanje a modlitwu přednjese bratr křećenca, gymnaziast Kito Malink. Swjatočnosť wobrubu serbske spěwanje wosady.

Wjazońca. Na swjedženskich kemšach w tudyšim Božim domje zapokazachu njedźelu, 10. měrca, jako nowu wosadnu fararku Stephanie Klumpp do jeje zastojnstwa. Nimo Wjazońcy je 33lětna fararka

tež za susodnu wosadu Ringenhain zamołwita.

Brězowka. Dnja 7. měrca zemře Hana Kowalowa z Brězowki w starobje 98 lět. Wona bě poslednja žona ze wsow Slepjanskeje wosady, kiž nošeše z dźěcatstwa hač do smjerće drastu Slepjanskich Serbowkow. Z jeje smjerću zakónči so historiska doba drastynošerkow w Slepjanskich wsach. Hana Kowalowa přisłušeše ewangelskej swobodnej wosadze w Slepom, kotraž ma jako bratrowska wosada swojku modlernju w Slepom. Wona bu wutoru, 19. měrca na pohrjebnišću w Brězowce pochowana.

Budyšin. Pětrška wosada w Budyšinje přewjedže jónu wob měšac „Zetkanje wěry“, na kotrymž zaběraja so zajimowani wosadni ze wšelakimi temami. 13. měrca přednošowaše sup. n. w. Malink wo fararju Imišu a založenju nutrkowneho misionstwa w Hornjej Łužicy. Zetkanja nawjeduje fararka Cornelia Ruthendorf-Przewoski, kotraž podawa nimo wosadneho dźěta ewangelsku nabožinu na Serbskim gymnaziju. Wona je w swojich Budyskich lětach derje serbsce nawuknyta.

Zbožopřeca

Dnja 13. apryla woswjeći knjez **Měrcin Tarank** w Budestecach swoje 55. narodniny a dnja 15. apryla knjez **Manfred Hermaš** w Rownom swoje 75. narodniny. Gratulujemy jubilaromaj wutrobnje a přejemy jimaj bohate Bože žohnowanje.

Dary

W februaru je so dariło za Pomhaj Bóh 200 eurow, 50 eurow, 40 eurow, trójce 35 eurow, dwójce 15 eurow, trójce 10 eurow a štyri króc 5 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 300 lětami, 21. apryla 1724, zemře teologa, hymnologa a kěrlušer **Bohuměr Ludowici** (Gottfried Ludwig) w Coburgu. Wón pochadžeše z Barta, hdžež bě so 1670 jako syn fararja Jurja Ludowicija (Georg Ludwig) narodził. Nan je awtor najstaršeje hornjoserbskeje gramatiki a najstaršeje znateje hornjoserbskeje basnje, kotruž bě Budestečanskemu fararjej Michałej Frencelej wěnował. Syn Bohuměr wopyta gymnazij w Budyšinje a studowaše teologiju w Lipsku. Njepoda pak so do farskeho zastojnstwa a njewróci so hižo do Łužicy. Skutkowaše jako wučenc na wšela-

kich gymnazijach kaž na Mikławšskim gymnaziju w Lipsku, potom w Schleusingenje w Durinskim lěsu a naposledk w Coburgu w Hornjej Frankowskej. Bě znaty jako wuběrný pedagog a pěsnjer kěrlušow. Jako jedyn z přernih napisa stawizny regionalnych kěrlušerjow a duchownych spěwow. Z Abrahamom Frencelom wjedžeše disput wo wotwodžowanju serbskich słowow z hebrejšćiny. 1714 promowowaše na uniwersiće w Altdorfje pola Nürnberga na doktora teologije. Wón zemře w zastojnstwje jako profesor teologije a rektor gymnazija w Coburgu. **T.M.**

Přeprošujemy

01.04. Jutrowna pónđzela

- 09.30 Serbska jatšowna namša w Picnju (fararka Köhlerowa)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar Haenchen)

05.–07.04. pjatk do njedźele

Serbske ewangelske kónc tydženja w Hainewaldze

07.04. Quasimodogeniti

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)

09.04. wutora

- 19.30 Bjesada na farje w Rakecach

13.04. sobota

- 14.30 wosadne popołdnje na farje w Bukecach

15.04. pónđzela

- 16.30 zmakanje KSN a pósejženje pśedsedařstwa STSRC w Serbskim wósadnym zmakanišću w Chmjelowej

19.04.–21.04.

wopyt sakskeho krajneho biskopa Bilza w Serbach

21.04. Jubilate

- 10.00 kemše ze serbskim podžělom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (krajny biskop Bilz)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

25.04. štwórtk

- 18.30 Bjesada na farje w Bukecach
- 18.00 Wótwrjenje wustajeńce „30 lět Spěchowanske towaristwo za serbsku řeč w cerkwi z. t.“ w Serbskim domje w Chóšebuzu

05.05. Rogate

- 10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
- 12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Farski puć/Pfarrweg 6, 02633 Hodźij/Göda; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privateweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowneho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Lětny abonement plaći 15 eurow.